Звіт
з проведенню курсу "Уповноважено батьківство"
Київ, 14, 21 вересня, 2002 р.

Заняття проходили за таким розкладом:
14 вересня
Принципи
Знайомство
Очікування
"Фото домашнього дня"
"Подивимось в дзеркало"
Міфи і факти про вагітність
Підсумки

21 вересня
Принципи
Знайомство
Очікування
Подолати колесо страху
Магазин іграшок
Уповноважено батьківство
Підсумки

В заняттях брали участь 4 пари (8 осіб), 2 лікарки і лікар та 3 тренерки.

14 вересня
Принципи розглядались дуже докладно, про кожен принцип учасники і учасниці висловлювали свої думки про те, як цей принцип може бути корисним для вагітних батьків та їх майбутньої дитини. Наприклад, добровільність – дитина має бути бажаною; добровільно позбавитись від шкідливих звичок.
Цікавий аспект виник при обговоренні принципу конфіденційності – говорити на роботі чи ні, оскільки зараз дуже часто вагітна жінка не є бажаною на робочому місці, через це виникає багато складнощів. Таким чином, було обговорено ще й юридичні аспекти вагітності – які є закони, до кого звертатись за порадою. При цьому, лікарки і лікар додавали свою думку після того, як висловлювалися батьки.

Знайомство – чому мене так назвали. Говорили про важливість імені для дитини – її впевненості, майбутнього, тощо.

Очікування від усього курсу:
- Добрий настрій на вагітність
- Позитивний світогляд
- Більше інформації
- Дізнатись більше (2)
- Як з'єднати акушерство з уповноваженою освітою
- Гармонійне злиття програм
- Дізнатись про те, чого не знаю
- Відповіді на запитання
- Знайти себе

- Безпосереднє спілкування
- Позитивні емоції
- Дізнатись більше про виховання дитини зараз
- Що ці курси допоможуть народити
- Після народження повернетесь і будете допомагати

“Фото домашнього дня”
Цікаво, що всі присутні пари живуть удвох, без батьків чи бабусь, тому вся домашня робота розподіляється на двох.
Наприклад: я працюю вдень, а чоловік вночі. Тому, він робить основну частину праці вдома, тому що в нього день вільний.
Я дуже рідко роблю щось вдома, але я, наприклад, не вважаю прибирання за роботу, тому що дуже люблю це робити.
Одна з лікарок розповіла, як під час її вагітності на неї переклали майже всю домашню працю, мотивуючи це тим, що вона “сидить вдома”, і в неї багато вільного часу.
Розглянули схеми типів сім’ї згідно розподілу домашньої праці та запропонували подумати, до якого з цих типів відноситься власна сім’я.

“Подивимось в дзеркало”
Всі присутні об’єднались в три групи, щоб зіграти один з типів сімей на вибір. Дві з груп обрали партнерську сім’ю. Мотивація – “тому що в нас саме такій тип”. Але в інтерпретації одної з груп сім’я зовсім не виглядала партнерською. Обговорили, чому так. Одна з можливих причин в тому, що інколи партнерською сім’єю називають сім’ї, які можна назвати “безвідповідальними” – жінка вже не виконує “жіночу” домашню працю, а чоловік ще не робить цього. Але насправді це не так і важливо показувати також позитивні моделі партнерських сімей.

Міфи і факти про вагітність.
Учасниці і учасники в парах (сім’ях) робили списки міфів, які існують про вагітність. Під час презентації роботи складався загальний список існуючих міфів:
- Не купувати речі до народження дитини.
- Не можна красти – у дитини буде родима пляма.
- Не стригтися, фарбуватися
- Не можна гладити кішку.
- При переляку, не хапатися за себе
- Не піднімати руки над головою
- Не можна відмовляти вагітній
- Не вдарятися – в тому місті буде родима пляма
- Не шити в неділю
- Дивитися на красивих людей
- Не можна плести
- Не ходити в басейн
- Не можна жити статевим життям
- Під час пологів треба розв’язати всі вузли та відкрити всі двері
- Якщо на вагітну вилити воду – піде дощ
- Не можна мити підлогу
- Не говорити про вагітність перші три місяці

- Не їсти солоного
- Не пити з одної чашки з вагітною

Кожен з пунктів обговорювали, спочатку учасниці і учасники, потім лікарі і лікарки. Говорили про можливі причини виникнення таких міфів і стереотипів, яких з них варто дотримуватись і чому, а які зовсім не відповідають дійсності.
Умовно можна виділити декілька груп:

- Багато міфів пов'язані з фізичним станом жінки під час вагітності. Наприклад, не вдарятися (це небезпечно не тільки через родимі плями), не мити підлогу (фізичне навантаження), не можна плести (можливо – шкідливо сидіти довго) і т.ін.
- Деякі міфи виникли як попередження від інфекційних захворювань – не гладити кішку, не пити з одної чашки.
- Є також міфи, пов'язані з ґендерними стереотипами. Наприклад, не купувати речі до народження дитини – речі купують саме для дівчинки або хлопчика (рання соціалізація). Але ця прикмета пов'язана також і з тим, що люди бояться наврочити і зашкодити цим дитині – визначивши факт народження як такий, що вже відбувся. Хоча, скажімо, в Україні жінки шили й вишивали сорочечки дітям до їх народження і це не вважалося неприйнятним.
- Деякі пов'язані з загальними життєвими принципами (стосуються не тільки вагітних) – не красти, не шити в неділю.
- Є також міфи, які не відповідають дійсності (не стригтися, не ходити в басейн, не жити статевим життям), але в деяких випадках та на певних строках треба проконсультуватися з лікарями.

Таким чином, ця вправа дає можливість розглянути різні аспекти життя вагітної жінки та її родини – здоров'я, соціальні відносини на роботі та в родині, ставлення оточення тощо.

Підсумки – що ви хотіли б побажати вашим майбутнім дітям.

21 вересня

Повторюючи принципи, згадували, які з принципів використовували протягом тижня, чи згадували їх і в яких випадках.
Знайомство – ім'я та позитивна риса, яка починається з першої букви імені.

Подолати колесо страху.
В парах складали список того, чого бояться жінки і чоловіки, під час вагітності і пологів. Потім, коли все це записували на загальне колесо, відмічали на кожної шпиці – "перед", "під час", "після". В майбутньому, можливо, є сенс об'єднати окремо жінок і чоловіків для чіткішої ідентифікації як спільних, так і різних страхів.
Які ж є страхи?
Перед:

- інфекція
- травматизм мами
- втрата дитини
- резус-конфлікт

Під час:

- несвідомість
- ризик для власного життя і здоров'я

- захворювання
- зіпсувати фігуру
- некомпетентність медиків
- непередбачені ускладнення
- не так лежить дитина
- невчасність
- втрата роботи
- нечуйність персоналу
- біль
- інтимні стосунки
- ставлення чоловіка

Після:
- грудне вигодовування
- ускладнення
- як справлятися з дитиною
- дитина не може говорити
- спадкові хвороби
- дитина дуже маленька
- відхилення в дитині

Потім кожну зі шпиць коментували лікарі й лікарки - які існують методики для діагностики, перевірки чи лікування, як проходять пологи, як краще поводитись в тій чи іншій ситуації перед, під час та після пологів.
Потім кожна і кожен встали поруч зі шпицею, яку вони вважають за саму небезпечну, страшну, та пояснили, чому саме так.

Магазин іграшок.
Цікава ситуація виникла, коли одна з пар купувала все, що пропонувала "продавщиця". Вони пояснили, що "продавщиця напевно краще знає, що треба, бо вона з цім працює". Так, продавці іноді можуть нав'язувати покупцям своє бачення світу (не завжди ґендерно чуйне), або в них може бути матеріальна зацікавленість продати той чи інший товар.
Майже відразу спочатку обговорення рольової гри виникло думка про те, що "треба, перш за все, спитати дитину". Але говорили й про те, що в ранньому віці (наприклад, рік) дитині байдуже, з чим гратися. Тому відповідальність за те, що ми купуємо, з чим граються діти, лягає на батьків.

В підсумках зробили віночок, подарувавши одне одному досвід, знання і настрій, отримані на тренінгу.
При спілкуванні поза заняттями учасники і учасниці відзначали, що найголовніше в цьому курсі для них було безпосереднє спілкування з лікарками і лікарями, розмови в дружньому колі, спокійне обговорення того, що турбує, не "страшилки", а дружні поради.

МАТЕРІАЛИ.
Під час занять були роздані наступні матеріали:
- інформаційна листівка про курс
- читанка "Школа уповноваженого батьківства"
- матеріали медичного характеру:
  - "Матриці життя"
  - Харчування під час вагітності

- Зміни в організмі при вагітності
- Розвиток вагітності
- Етапи психосоматичних змін в організмі при вагітності

Основними висновками від пілотного курсу можна назвати наступні:
- Вправи, які застосовуються, мають бути більш динамічними і рухливими; їхня тривалість має бути менше у порівнянні з іншими групами.
- Розмір груп має бути меншим у порівнянні з більшістю інших цільових груп (4 – 6 пар).
- Заняття, можливо, краще проводити без перерви півтори години. Бо прийнятним днем для зустрічі може бути субота, на яку в сім'ях часто плануються й інші домашні справи.
- Тим, хто бажатимуть брати участь в курсах, краще з самого початку сказати про розклад і обумовити участь можливістю прийти на всі заняття.
- Присутні "вагітні батьки" представляли, на наш погляд, сім'ї з високим компонентом партнерства, але цих спостережень замало для будь-яких висновків. Причиною цього можуть бути, зокрема,
  - саме такі пари імовірніше відгукнулися на заклик повчитися, бо вони свідомо ставляться до майбутньої дитини і прагнуть партнерства (свідомо чи ні).
  - тенденція до партнерських сімей більш притаманна сучасній молоді;
  - випадково потрапили саме такі сім'ї;
  - нетривалий період спільного життя не дав можливості чітко поставити крапки над і;
  - народження дитини і чисельні турботи, пов'язані з її народженням, лягаючи на жінку, можуть змінити ситуацію з розподілом домашніх обов'язків;
  - інші причини.
- Важливо провести ще кілька пілотних груп з цими ж чи іншими цільовими аудиторіями (студентська, сільська, тощо), щоби визначити більше "точок дотику" програми з потребами вагітних батьків.

В цілому курс було сприйнято позитивно всіма залученими до цього сторонами (батьки, медики, тренерська група УО), в жіночій консультації це дало широкий розголос, показав нові обрії розвитку програми та її практичного застосування.

Олена Зайцева
Олена Суслова